Sisäministeriö LAUSUNTO SM2017-00484

PO Lamminmäki Anne(SM) 04.12.2017

Viite
E99/2017vp; SM2017-00373; KOM(2017) 555 final

Asia
EU/OSA; Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen 7.12.2017, klo 12.20; E-kirje, komission tiedonanto: "Laitonta verkkosisältöä vastaan. Lisää vastuuta verkkoalustoille."

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa asiassa E99/2017vp. Sisäministeriö toteaa valiokunnalle kunnioittavasti seuraavaa:

Tiedonanto tiiviisti:

Luottamus digitaalisiin palveluihin ja jospa digitaalisiin sisämarkkinoihin voi heikentyä, mikäli laittoman verkkosisällön määrää ei saada hillittyä. Tähän liittyen komissio antoi tiedonannon "Laitonta verkkosisältöä vastaan. Lisää vastuuta verkkoalustoille" 28.9.2017. Tiedonannossa on määritetty **suuntaviivoja ja periaatteita** eritoten verkkoalustojen ylläpitäjille laittoman verkkosisällön hävittämiseksi verkkoalustojen vapaaehtoisuuteen perustuen. Komissio on ottanut tiedonannossa laaja-alaisen näkökulman laittomaan verkkosisältöön - esimerkiksi terroristisen ja lapsen seksuaalisen hyväksikäyttöön liittyvän materiaalin lisäksi tiedonannossa käsitellään myös mm. tekijänoikeuksia rikkovaa verkkosisältöä. Tiedonannossa painottuu kuitenkin hienoisesti terrorismin torjunnan näkökulma, sillä erityisesti terroristisen propagandan osalta verkkoalustoille asetetaan toiveita sisällön tunnistamisen ja ripeän poistamisen osalta.

Komissio on esittänyt suuntaviivoja ja periaatteita mm. seuraavilla osa-alueilla:

1) laittoman verkkosisällön havaitseminen ja siitä ilmoittaminen, jonka osalta komissio mm. esittää toimivaltaisen viranomaisten ja verkkoalustatoimijoiden yhteistyön edistämistä, yhteistyön edistämistä luotettavien ilmoittajien kanssa sekä verkkoalustojen proaktiivisuutta laittoman verkkosisällön torjumisessa mm. sähkökauppadirektiivin 14 artiklan vastuuvapauden tulkinnan myötä.

2) laittoman verkkosisällön poistamisessa verkkoalustojen tulisi toimia viivyttelemättä, painottaen erityisesti terroristisiin tekoihin yllyttävän materiaalin osalta. Riskiä laillisen sisällön poistamisen osalta tulisi pyrkiä rajoittamaan vankoilla oikeussuojatoimenpiteillä, mm. vastailmoituksen muodossa. Komissio peräänkuuluttaa verkkoalustoilta myös avoimuutta ja toivoo avointa raportointia mm. tehdyistä laittoman verkkosisällön poistoista ja siihen kuluneesta ajasta.

3) laittoman verkkosisällön toistuvan lataamisen estämisessä komissio rohkaisee verkkoalustoja hyödyntämään ja kehittämään sisällön tunnistustekniikoita.

Tällä hetkellä suuri osa verkkoalustojen toiminnasta laittoman verkkosisällön tunnistamiseksi ja sen poistamiseksi verkosta tapahtuu ei-sitovaan ja verkkoalustojen vapaaehtoisuuteen perustuvaan lähestymistapaan, jolla on myös saatu edistystä eri sektoreilla. Komissio odottaakin verkkoalustojen huomioivan aiemmat ja nyt annetut suositukset ja tehostavan toimiaan laittoman verkkosisällön poistamiseksi. Komissio ilmoittaa, että se tulee tarkastelemaan suositusten edistymistä ja arvioi toukokuussa 2018, tarvitaanko laittoman verkkosisällön hävittämiseksi esim. sitovaa lainsäädäntöä.

Valtioneuvoston kannasta:

Valtioneuvoston osalta komission laaja tulokulma laittomaan verkkosisältöön edellytti niin ikään laaja-alaista kansallista koordinaatiota kannanmuodostuksen osalta, sillä tiedonanto sivusi viiden eri ministeriön toimialoja. Tiedonannossa viitataan myös meneillään oleviin EU-lainsäädännön uudistusprosesseihin, joiden osalta kannanmuodostus on tehty asianmukaisesti U-kirjelmillä. Näihin prosesseihin ei E-kirjeessä ole otettu kantaa.

Valtioneuvosto pitää tiedonantoa tervetulleena ja suurelta osin ehdotettuja toimia kannatettavina. Ehdotuksessa Suomen kannaksi on pyritty huomioimaan niin digitaalisten sisämarkkinoiden tarpeet, kuin työ EU:n sisäisen turvallisuuden vahvistamiseksi. Valtioneuvosto on myös kiinnittänyt huomiota siihen, että verkkoalustoja tavalla tai toisella koskevia toimia pohditaan EU:ssa eri sektoreilla, minkä vuoksi tulisikin varmistaa ratkaisujen yhteensopivuus ja linjakkuus.

Valtioneuvoston kannassa on myös pyritty kiinnittämään huomiota niin oikeusturvakysymyksiin ja perusoikeuksiin kuin myös siihen, että tasapaino rikosten torjunnan ja yritysten toimintaedellytysten ylläpitämisessä pystytään säilyttämään. Verkkoalustoille asetetuista velvoitteista/suosituksista aiheutuvat kustannukset ja kokonaisvaltainen hallinnollinen taakka eivät myöskään saa nousta liian suuriksi suhteessa tavoitteisiin. Yhteistyön edistäminen lainvalvontaviranomaisten kanssa on kannatettavaa komission esitysten mukaisesti ja valtioneuvoston kannan mukaisesti verkkoalustojen tulisi voida priorisoida tätä yhteistyötä. Erityisen kannatettavana valtioneuvosto pitää komission ehdotusta siitä, että terroristista propagandaa sisältä verkkosisältö poistetaan välittömästi, jotta estetään sen jakautuminen edelleen.

Valtioneuvosto pitää hyvänä lähtökohtana verkkoalustojen kannustamista toimimaan proaktiivisesti laittoman verkkosisällön tunnistamisessa ja poistamisessa esitettyjen suositusten ja periaatteiden pohjalta. Huomioiden meneillään olevat EU-lainsäädännön uudistusprosessit valtioneuvosto on todennut, että uudet lainsäädäntötoimet laittomaan verkkosisältöön puuttumiseksi tulisi pääasiallisesti nähdä viimesijaisena keinona. On kuitenkin huomioitava, että mikäli ei-sitovilla suosituksilla ei saada hillittyä esimerkiksi terroristiseen tai muuhun vakavaan rikollisuuteen liittyvän laittoman verkkosisällön määrää, on valtioneuvosto valmis tarkastelemaan tarvetta lainsäädännölle tällä osa-alueella.

LIITTEET

Asiasanat	oikeus- ja sisäasiat, tekijänoikeus, terrorismi, sisämarkkinat
Hoitaa	**OKM, OM, SM, TEM, UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, PE, PLM, STM, TRAFI, TULLI, VM, VNK, VTV, YM